

شماره : ۹۹۵۰/۲۲۰/۱۸۹۸۲۰

تاریخ : ۱۳۹۸/۰۶/۲۳

دارد

شماره :

تاریخ :

پیوست :

نماینده‌ی وزارت امور خارجه در شمال و شرق کشور - مشهد

بسمه تعالی

معاونت محترم هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی
ریاست محترم سازمان صنعت ، معدن و تجارت خراسان رضوی
مدیرکل محترم جهاد کشاورزی خراسان رضوی
مدیرکل محترم راهداری و حمل و نقل جاده ای استان خراسان رضوی
ناظر محترم گمرکات خراسان رضوی و مدیرکل گمرک مشهد
مدیرکل محترم میراث فرهنگی ، صنایع دستی و گردشگری استان خراسان رضوی
ریاست محترم اتاق بازرگانی ، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی
ریاست محترم اتحادیه صادرکنندگان صدور خدمات فنی و مهندسی خراسان رضوی
ریاست محترم انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی
ریاست محترم سازمان نظام مهندسی ساختمان خراسان رضوی
موضوع: ارسال گزارش تحت عنوان «برگزاری اولین همایش اقتصادی خزر، شروع مرحله جدید توسعه اقتصادی کشورهای ساحلی خزر»

با سلام؛

احتراماً به پیوست گزارش واصله از سفارت جمهوری اسلامی ایران در عشق آباد تحت عنوان « برگزاری اولین همایش خزر، مرحله جدید توسعه اقتصادی کشورهای ساحلی خزر» جهت ملاحظه و بهره برداری مقتضی ارسال می گردد.

از طرف

غلامعباس ارباب خالص

مشاور وزیر و رئیس نمایندگی

محمود صادقی

معاون امور سیاسی و اقتصادی نمایندگی وزارت امور خارجه در مشهد

رونوشت :

- جناب آقای باقری مقدم دستیار محترم وزیر در امور اوراسیا
- جناب آقای معصومی فر مدیر کل محترم هماهنگی و پایش روابط اقتصادی دوجانبه
- جناب آقای احمدی سفیر محترم جمهوری اسلامی ایران در عشق آباد
- سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران - مرو

باسمه تعالی

برگزاری اولین همایش اقتصادی خزر: شروع مرحله جدید توسعه اقتصادی کشورهای ساحلی خزر

مقدمه :

برگزاری اولین همایش اقتصادی خزر، باعث شد تا فعالیتهای اقتصادی و تجاری منطقه خزر به نقطه شروع گرایشات جدید در سیاست اقتصادی منطقه ای برای همگرایی با اقتصاد جهانی تبدیل شده و به محرک فرایندهای جدی برای رشد و توسعه در کشورهای منطقه و فرامنطقه ای تبدیل شود. در این همایش، اولویت های مشارکت سودمند حوزه های مختلف اقتصادی از جمله در حوزه های تجاری، حمل و نقل و ارتباطات، انرژی، صنعت، فنی و مهندسی و خدمات موضوع مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

نقش برگزاری این همایش در توسعه اقتصادی منطقه :

در این راستا، اهمیت استراتژیک دریای خزر و این منطقه در فرآیندهای ژئوپلیتیکی منطقه ای، بین منطقه ای و جهانی، باعث شد که نقش آن به عنوان یک قطب مهم حمل و نقل و ترانزیت و تولید انرژی ضرورت فعال سازی همکاری های اقتصادی را در بلند مدت مشخص نماید. این راه حل نیازمند رویکرد جامع، تفکر و هماهنگی، تأیید جزئیات از مواضع و نظرات در مورد آینده منطقه خزر است که در این همایش مورد توجه قرار گرفت. مباحثات انجام شده و توافقاتی که حاصل گردید که با درک عمیق و عملیاتی کردن آنها در مقیاس گسترده و روز افزون، میتواند نه تنها برای پنج کشور حوضه دریای خزر، بلکه برای منطقه و جهان به یک رویداد مهم اقتصادی تبدیل شود.

این واقعیت دارد که بسیاری از کشورهای با کشورهای دریای خزر از نظر جغرافیایی کاملاً دور هستند، اما همسایه این دریا محسوب می شوند و با این مکان منافع اقتصادی دارند، لذا با حضور فعال خود در این همایش نشان دادند که دریای خزر منطقه ای دارای پتانسیل زیاد و دارای اهمیت ژئوپلیتیکی و اقتصادی است. بنابر این در حقیقت باید اذعان نمود که منطقه خزر از نظر اقتصادی، تجاری، حمل و نقل دارای مهم و استراتژیک است. همچنین دارای منابع هیدروکربن عظیم آن در مقیاس جهانی بوده و دارای و قابلیت های ترانزیتی می باشد که دسترسی آسان به بازارهای مهم تجاری را تسهیل می کند. اهمیت منابع و انرژی دریای خزر می تواند مزایای بزرگی را برای کشورهای منطقه و فرامنطقه ای به ارمغان آورد و نه تنها اهمیت قاره ای بلکه جهانی نیز این منطقه مورد توجه قرار گرفت. همچنین این دریا دارای یک اکوسیستم منحصر به فرد دریائاست که از این لحاظ با هیچ دریای دیگری شباهتی ندارد. موضوع مباحث اکولوژیکی این دریا از اهمیت جهانی برخوردار است در این راستا، دیپلماسی زیست محیطی به یک جزء لاینفک سیاست بین المللی در این دریا می باشد.

از موضوعات اصلی بحثهای این همایش می توان نتیجه گیری کرد که قابلیت های موجود، فعال سازی همکاری اقتصادی کشورهای حوزه ساحلی دریای خزر را امکان پذیر می سازد و مستقیماً با آینده کشورهای منطقه ارتباط دارد و فرصتی برای بسیاری از کشورها برای حضور تجاری در منطقه است. همچنین ارزیابی های عینی برای وجود پتانسیل سرمایه گذاری در زمینه های مختلف در منطقه نیز با حضور نمایندگان ۵ کشور مورد توجه قرار گرفت.

در این باره، رئیس جمهور ترکمنستان در سخنرانی خود در این همایش، به آغاز مرحله جدید توسعه اقتصادی و تجاری منطقه خزر توجه ویژه ای کرد. وی خاطر نشان کرد: با ارائه پیشنهاد در مورد برگزاری همایش اقتصادی خزر، ما به طور کلی شرایطی را برای کار مشترک با همکاری کشورهای منطقه، گسترش همکاری مشترک دولتها، سازمانهای اقتصادی، پولی، مالی و تجاری بین المللی و مراکز علمی- پژوهشی در قالب جدید مشارکت بین المللی براساس ارزشهای مشترک جهت رسیدن با اهداف تعیین شده دست یافتیم.

وی در ادامه گفت "ما واقعاً مسیری طولانی داشتیم و با امضاء کنوانسیون وضعیت حقوقی دریای خزر، به سندی دست پیدا کردیم که چشم انداز برای مشارکت در آینده توسط روسای جمهور پنج کشور در آکتائو در سال گذشته گشوده شد و به توافق مهمی دست یافتیم که اینک با برگزاری این همایش اساس همکاری گسترده ای را ایجاد کردیم و پنج کشور به دنبال فرمول "توافق" در مورد تدوین یک برنامه همکاری ۲۵ ساله در همه زمینه ها هستند، لذا میتوان گفت که امضاء این کنوانسیون در سال گذشته سرآغاز اجرای پروژه های جدید مشترک شد و در حوزه انرژی می تواند انگیزه جدی برای رشد اقتصادهای همه کشورهای ساحلی و همسایگان به عنوان مهمترین عامل باشد.

بنابراین با این توضیحات می توان گفت که زمینه مذاکره دائمی برای کشورهای حوزه حوضه خزر و شرکای آنها در منطقه و خارج از منطقه در این همایش مهیا گردید.

در هر حال میتوان نتایج این همایش را به شرح ذیل برشمرد :

- اهمیت کنوانسیون وضعیت حقوقی دریای خزر که توسط روسای جمهوری آذربایجان، ایران، قزاقستان، روسیه و ترکمنستان به دنبال پنجمین اجلاس سران خزر در ۱۲ آگوست ۲۰۱۸ در آکتائو، قزاقستان به امضا رسید، به وضوح بیان گردید و شرایط برای گسترش همکاری بین کشورهای خزر را در حوزه های مختلف به یک سطح کیفی جدید ارتقاء داد.

- توسعه همکاری بین کشورهای منطقه برای جذب سرمایه جهت اجرای پروژه های بزرگ همراه با توافقات در زمینه تجاری و تاکید کشورها بر تقویت ظرفیتهای همکاری در حوزه جذب سرمایه و تسهیل فرآیندهای تجاری در منطقه خزر؛

- همایش اقتصادی خزر یک نشست مهم برای بالا بردن سطح همکاری کشورهای همسایه خزری بود و به ابزاری خوبی برای توسعه اقتصادی کشورهای واقع در این منطقه و خارج از منطقه تبدیل شد و مقامات کشورهای خزر در این نشست همچنین جذب سرمایه برای این منطقه در زمینه انرژی، صنعت، حمل و نقل، تجارت و غیره را یکی از اقدامات لازم برای توسعه اقتصادی معرفی کردند.

- مقامات روسیه، ایران، قزاقستان، آذربایجان و ترکمنستان در این همایش به توافقاتی در زمینه تعاملات تجاری، اقتصادی و حمل و نقل ترانزیت دست یافتند.

- بخش خصوصی، جامعه علمی و غیره علاقه مند به برقراری روابط اقتصادی شدند و «همگرایی خزر در اقتصاد جهانی» در این همایش مورد تاکید قرار گرفت و گام های مهمی در این زمینه برداشته شد.

- طرفین به لزوم توسعه تعاملات منطقه ای، اجتماعی، اقتصادی، دفاع از محیط زیست، علم، فن آوری، تبادل اطلاعات اقتصادی اشاره کردند. کشورهای خزری نیز تلاش کردند تا روابط با سازمان ملل متحد تا روابط با سازمان

ملل متحده و سازمانها و موسسات وابسته به آن و سایر سازمانها و مؤسسه بین‌المللی اقتصادی، مالی، پولی و تجاری تقویت شود.

- مقامات رسمی ۵ کشور ساحلی دریای خزر بر برگزاری همایش اقتصادی خزر به طور دائم تأکید کردند و این یکی از مهمترین نکات این جلسه بود. در این راستا بنابه پیشنهاد نخست وزیر روسیه، مقرر گردید که دومین همایش اقتصادی خزر در سال ۲۰۲۰ در منطقه آستاراخان روسیه برگزار گردد.

- مقامات کشورهای خزر در این نشست همچنین جذب سرمایه برای این منطقه در زمینه انرژی، صنعت، حمل‌ونقل، تجارت و غیره را یکی از اقدامات لازم برای توسعه اقتصادی معرفی کردند.

- طرفین به لزوم توسعه تعاملات منطقه‌ای، اجتماعی، اقتصادی، دفاع از محیط زیست، علم، فن آوری، تبادل اطلاعات اقتصادی اشاره کردند. کشورهای خزری نیز تلاش خواهند کرد ختارهای مختلف این مؤسسه بین‌المللی تقویت شود.

= در نشست وزرای اقتصاد کشورهای دریای خزر، موضوع گسترش روابط تجاری و اقتصادی بین کشورهای این حوزه و توافقنامه بین دولت های ساحلی دریای خزر در این خصوص تأکید شد. همچنین

ضرورت گسترش پتانسیل در حوزه تجارت و سرمایه گذاری و تسهیل رویه های تجارت در منطقه خزر مورد توجه قرار گرفت.

- درباره همکاری در حوزه حمل و نقل که در نشست وزرای حمل و نقل این کشورها به ریاست ترکمنستان مطرح گردید، بر ادامه حمایت جهت بهبود و توسعه همکاری کشورهای ساحلی تأکید شد.

- همچنین اعلام شد که کشورهای منطقه خزر و کلیه طرفهای ذینفع از جمله بخش خصوصی، انجمن ها و محافل علمی قصد دارند از گفتگوی فعال و سازنده در زمینه توسعه روشهای پیشرفته و اقدامات لازم برای توسعه تماسهای اقتصادی حمایت کنند. علاوه بر این ذکر شد که اهداف و اقدامات ویژه ای برای بهبود جذابیت اقتصادهای کشورهای خزر که توسط رئیس جمهور ترکمنستان به عنوان یکی از اصلی ترین شرط همگرایی هرچه بیشتر این منطقه با اقتصاد جهانی بیان شد، با فضای اقتصادی بین المللی تطبیق داد شده است.

- طرفین همچنین توافق کرده اند که جذب سرمایه گذاری ها را ترغیب کنند و نوآوریهای در حوزه انرژی، صنعت، حمل و نقل، تجارت و سایر حوزه های اقتصادی کشورهای خزر را تحرک ببخشند. اقداماتی برای تقویت بیشتر همکاریهای منطقه ای در حوزه هایی مانند توسعه اجتماعی و اقتصادی، حفاظت از طبیعت، علم و نوآوری، تبادل اطلاعات اقتصادی در چشم انداز آینده به آن توجه شده است.

- تصمیم برای برگزاری همایش اقتصادی خزر به طور منظم در کشورهای ساحلی خزر یکی از نتایج اصلی این همایش بود که در بیانیه به عنوان نتایج اولین همایش اقتصادی درج گردیده است و قرار است دومین همایش اقتصادی در سال ۲۰۲۰ در آستاراخان روسیه برگزار گردد.

ملاحظات :

در مجموع ارزیابی نمایندگان مطبوعات جهانی از برگزاری این همایش مثبت بود و آنرا آغاز مرحله نوینی در توسعه کشورهای ساحلی دریای خزر میدانند.

اهمیت ایده برگزاری همایش اقتصادی خزر که به عنوان سکوی ارتقاء جهت دستیابی به همکاری بین کشورهای منطقه خزر به سطح جدید و همچنین ابزاری برای رشد اقتصادی در منطقه و فرمانطقه ای، مورد اشاره قرار گرفت. بنابه نظر کارشناسان، این همایش می‌رود تا نقش دریای خزر در روندهای جهانی و توسعه سرمایه گذاری، استخراج نفت، گاز، تولید برق، مشارکت حمل‌ونقلی، تجاری، کشاورزی و گردشگری را در چشم انداز آینده در کانون توجه قرار گیرد و با همفکری شرکت کنندگان راهکاری عملی برای توسعه اقتصادی منطقه حاصل شود.

منابع فراوان و وضعیت ژئوپلیتیکی منطقه و ذخایر هیدروکربن دریای خزر منجر به تنوع بخشیدن به صنعت و توسعه منطقه خواهد شد و این به نوبه خود، به مزایای اجتماعی مانند ایجاد فرصت های جدید سرمایه گذاری در ساخت زیرساخت های اجتماعی گردیده و در نهایت کیفیت و سطح زندگی ساکنین منطقه بهبود بخشیده و در چشم انداز آینده، می تواند شرایط اقتصادی کل منطقه را به طور کامل تغییر دهد و جایگاهش در بازار جهانی موثر و مفید واقع شود.

بخش حمل و نقل یکی دیگر از جهات بسیار مهم همکاری در دریای خزر است و پیش بینی هایی برای شکل گیری سیستم چندوجهی مسیرهای تجاری توسط کشورهای منطقه انجام شده است. در این راستا ضرورت هماهنگی فعالیت های مشترک در زمینه راه اندازی، مدیریت و بهره برداری از کریدورهای ترانزیت و حمل و نقل و ارتباط با بازارهای آسیا و اروپا بدون شک با دسترس بودن زیرساختهای مدرن مطابق با استانداردهای بین المللی فعال بوده و بسیاری از معیارها و الزامات دیگر رعایت گردیده است.

تهیه و تنظیم: طاهری - رایزن اقتصادی سفارت

شهریورماه

۱۳۹۸